

29.1.2020

Asia/10

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 20.01.2020 § 22

HEL 2019-009097 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo SDP:n valtuustoryhmän ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

20.01.2020 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä muutti ehdotustaan siten, että asia käsitellään kaupunginvaltuuston 29.1.2020 kokouksessa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Riikka Henriksson, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 03.12.2019 § 620

HEL 2019-009097 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta pitää aloitetta myönteisen erityiskohtelun rahoituksen laajentamisesta hyvänä. Myönteisellä erityiskohtelulla tarkoitetaan rahoituksen lisäämistä sellaisille alueille tai ryhmille, jotka ovat vaarassa jäädä huonompaan asemaan. Kaupungin strategiaan on kirjattu tavoitteeksi, että Helsingin alueiden välinen eriytyminen vähenee ja kaupunginosien väliset hyvinvointierot kaventuvat. Kaupunkiympäristölautakunta pitää tärkeänä kokonaisvaltaista kaupunkikehittämistä, johon tulee osoittaa riittävästi resursseja kultakin toimialalta. Kohdentamalla myönteisen erityiskohtelun rahoitusta jo tunnistettuihin kau-

punkiuudistuskohteisiin voitaisiin saada laajaa vaikuttavuutta näiden alueiden kehittämisessä, sekä luotua uskottavuutta jo aloitettujen projektien eteenpäin viemiseksi.

Kaupunkiympäristön toimiala on tunnistanut vuonna 2018 yhdessä kaupunginkanslian kanssa Helsingissä kaupunkiudistusalueita, joiden kehittämiseen tulee erityisesti panostaa tulevina vuosina. Alueet ovat Mellunkylä, Malmi sekä Kannelmäki-Malminkartano. Lisäksi Meri-Rastila ja Jakomäki vaativat edelleen huomiota. Kaupunkiudistusalueet ovat Yleiskaavan (2016) toteuttamisohjelman täydennysrakentamisen painopistealueita.

Kaupunkiudistusalueilla on tavoitteena aikaansaada vastaavaa positiivista kehityskierrettä kuin Myllypurossa on onnistuttu luomaan. Tämä vaatii määrätietoista ja pitkäjänteistä kehitystyötä. On arvioitu, että uudistusprosessi saattaa kestää 15–20 vuotta, ja vaatia arviolta noin 30 % lisäystä rakennuskannassa. Kaupunkiudistusalueet ja yleiskaavan toteuttamisohjelman alueet antavat hyvän alustan sille, miten tulevaisuuden investointeja ja erityiskohtelun rahoitusta tulisi kohdistaa.

Aloitteessa oli ehdotettu rahoituksen laajentamisen pilotiksi kirjasto- ja nuorisopalveluja. Kaupunkiudistusalueille on perusteltua kohdentaa toimenpiteitä jo ennen kuin rakennettu ympäristö lähtee hitaasti muuttamaan alueen kehittämisen myötä. Ennakoivan rahoituksen kohdistaminen julkisten tilojen parantamiseen olisi erittäin tärkeää. Tällä välitetään viestiä uudesta tulevaisuudesta nopeammalla aikataululla vastapainona sille, että pitkän tähtäimen kaavoitus ja toteuttaminen kestävät pidempään.

Osallistuvan budjetoinnin yhteydessä asukkaat ovat saaneet äänestää toiveitaan yhtä kanavaa pitkin. Osallistuvaa budjetointia on jatkossa tarve kehittää suuntaan, jossa voitaisiin varmistaa investointien kohdistuminen myös alueille, jotka ovat vaarassa jäädä huonompaan asemaan. Nyt hankkeet kohdistuivat korostuneesti esimerkiksi läntisen suurpiirin eteläosiin, eikä pohjoiseen ei tullut mitään.

Asukasvuorovaikutusta toteutetaan osana jokaista kaavaprosessia. Eri-tyisen tärkeää olisi täydennysrakentamisalueiden kaavoituksen vuoro-vaikutuksessa tunnistettujen parannusehdotusten toteuttaminen etu-painotteisesti tai vähintäänkin samanaikaisesti rakentamisen kanssa. Tämä helpottaisi kaavojen valmistelua ja hyväksyttävyyttä. Tyypillisiä kaavoitusprosesseissa esille tulevia parannustarpeita ovat esimerkiksi julkiset palvelut, virkistysreitit, puistot ja virkistysalueet sekä julkisen kaupunkitilan laatu. Etenkin nuorten osalta olisi tärkeää, että saatavilla olisi matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksia sekä viihtyisiä ja tur-vallisia kohtaamispaikkoja julkisessa tilassa ilman sitoutumista säännöl-

liseen seuratoimintaan. Kirjasto- ja nuorisopalvelujen kehittämistoimet ovat erittäin tärkeitä, mutta lisäksi tarvitaan lukuisia muita kehittämistoimia liittyen alueiden julkisen tilan laatuun, toiminnallisuuteen, viihtyisyyteen sekä koettuun turvallisuuteen.

26.11.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Raisa Kiljunen-Siirola, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37209
raisa.kiljunen-siirola(a)hel.fi
Satu Tarula, yleiskaavasunnittelija, puhelin: 310 37164
satu.tarula(a)hel.fi
Linda Wiksten, arkkitehti, puhelin: 310 37029
linda.wiksten(a)hel.fi
Jouni Heinänen, tiimipäällikkö, puhelin: 310 37257
jouni.heinanen(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 03.12.2019 § 377

HEL 2019-009097 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Myönteisen erityiskohtelun rahoitus on käytössä kaikissa kasvatuksen ja koulutuksen palveluissa vapaata sivistystyötä lukuun ottamatta. Rahoitus otettiin ensimmäisenä käyttöön kaupungin peruskouluissa vuonna 1999 ja viimeisenä ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa vuonna 2018. Perusopetuksen rahoituksen jakoperusteita on kehitetty ja viimeksi tarkistettu vuonna 2009.

Perusopetuksessa rahoituksen jakokriteereinä on ollut vuodesta 2009 lähtien aikuisten koulutustaso oppilaaksiottoalueella, keskimääräinen vuositulo asukasta kohden oppilaaksiottoalueella, vieraskielisten oppilaiden osuus koulun kokonaisoppilasmäärästä sekä koulun oppilastase. Oppilastase mittaa koulun vetovoimaisuutta: muilta oppilaaksiottoalueilta kouluun tulevien prosenttiosuus – koulun oppilaaksiottoalueelta muihin kouluihin hakeutuneiden prosenttiosuus.

Varhaiskasvatuksessa pääosa määrärahoista on jaettu perusopetuksen kriteereillä. Lisäksi määrärahoja aiemmin on jaettu alueille, joissa opettajien kattavuus henkilöstöstä on alle kaupungin keskiarvon.

29.1.2020

Lukiokoulutuksessa kriteerinä on lukioiden maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden suhteellinen määrä ja päättötodistuksen keskiarvo. Ammatillisessa koulutuksessa määrärahalla on palkattu erityisopettajia aikuiskoulutukseen, työelämäpedagogeja ja S2-opettajia.

Kuten aloitteessa on todettu, VATT on tutkinut myönteisen erityiskohtelun rahoituksen tuloksellisuutta. Tutkimus koski perusopetuksen rahoitusta. Tulosten mukaan rahoitus lisää ennen kaikkea maahanmuuttajataustaisten oppilaiden sekä suomenkielisten poikien todennäköisyyttä hakeutua toisen asteen koulutukseen: vuonna 2008 joka kolmas maahanmuuttajataustainen oppilas ei jatkanut Helsingissä toisen asteen koulutukseen, mutta uuden rahoitusmallin käyttöönoton jälkeen osuus on laskenut viidenneksellä.

Helsingin kaupunkistrategian mukaan neuvoloiden, päiväkotien ja koulujen sekä vapaa-ajan mahdollisuuksien korkea laatu kaikkialla kaupungissa on edellytys tasavertaiselle hyvälle elämälle. Helsinki käyttää tarvittaessa myönteistä erityiskohtelua.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa aloitteessa esitettyä myönteisen erityiskohtelun rahoituksen laajentamisen pilotointia. Tätä tukevat sekä edellä todetut tutkimustulokset perusopetuksen rahoituksen tuloksellisuudesta että kaupunkistrategia.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 03.12.2019 § 293

HEL 2019-009097 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon SDP:n ryhmäaloitteeseen koskien myönteisen erityiskohtelun rahoituksen laajentamista Helsingissä:

"Sosiaali- ja terveystoimiala on kohdentanut myönteiseen erityiskohteluun rahoitusta jo aiempina vuosina. Rahoitusta on kohdennettu muun muassa vuonna 2018 0,625 milj. euroa, vuonna 2019 0,5 milj. euroa ja vuodelle 2020 on varauduttu kohdentamaan 0,5 milj. euroa. Kohdenukset on tehty perhe- ja sosiaalipalvelujen varhaisen tuen palveluihin. Rahoituksella on vahvistettu edellä mainittuina vuosina henkilöstöre-

sursseja neuvola- ja perhetyössä (+7 vakanssia), kouluterveydenhuollossa (+7 vakanssia), perheiden erityispalveluissa (+4 vakanssia) ja opiskeluterveydenhuollossa (+4 vakanssia), sekä mahdollistettu pape-
rittomien ja turvapaikanhakijoiden neuvolaan resurssi (+1 vakanssi).

Perhe- ja sosiaalipalvelujen myönteisen erityiskohtelun rahoituksen kohdennuksessa on hyödynnetty vuosina 2018–2019 käynnissä olleen lasten ja nuorten ennaltaehkäisevien sosiaali- ja terveystieteiden tarveperusteisen rahoituksen tutkimusryhmän tuloksia (Kaupunkitutkimus- ja tilastot -yksikkö). Tässä sosiaali- ja terveystieteiden räättälöidyssä tutkimuksessa suurempaa resurssientarvetta indikoi alueilla muun muassa pienituloisten perheiden lasten osuus, alhaisen koulutustas-
tan omaavien osuus, työttömyysaste, yksinhuoltajakotitalouksien osuus ja maahanmuuttajataustaisten osuus. Kouluterveydenhuollossa on hyödynnetty kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla käytössä olleita indikaattoreita myönteisen erityiskohtelun rahoituksen kohdennukseen.

Myönteisen erityiskohtelun rahoitus toteutetaan talousarvion puitteissa varmistuen ensin lakisääteisten palvelujen resurssit. Sosiaalihuollossa mitoitusten pohjalla on väestöpohjan sijasta asiakasmäärä, jolloin myönteinen erityiskohtelu tulee alueellisesti huomioiduksi. Myönteisen erityiskohtelun käyttämisestä tulisi tehdä pitkäjäntäisen suunnitelma kaupunkitasolla.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Kohdennetulla varhaisella tuella on tärkeä merkitys lasten, nuorten ja perheiden syrjäytymisen ehkäisyssä. Myönteisen erityiskohtelun rahoitus mahdollistaa haavoittuvan väestöryhmän tarpeiden huomiointin pa-
remmin varhaisen tuen palveluissa ja terveys- ja hyvinvointierojen ta-
saamiseksi järjestettävän korkeamman suhteellisen mitoituksen henki-
löstöresursoinnissa."

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Maarit Sulavuori, perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja
maarit.sulavuori(a)hel.fi
Anna Helme, vastaava suunnittelija, puhelin: 050 3809793
anna.helme(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 19.11.2019 § 185

HEL 2019-009097 T 00 00 03

Lausunto

29.1.2020

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kirjastopalvelukokonaisuus ja nuorisopalvelukokonaisuus aloittavat vuonna 2020 lisämäärärahojen avulla kokeiluja omien palvelujensa vahvistamiseksi myönteisen erityiskohtelun kohdealueilla. Vuoden 2020 talousarvioehdotuksessa kohdennetaan kirjastolle myönteisen erityiskohtelun kokeilun toteuttamiseen 250 000 euroa. Lisämäärärahaalla varmistetaan kokeilualueilla etenkin lasten kirjastopalvelujen resurssit. Maahanmuuttajavaltaisilla alueilla parannetaan digiopastuksen edellytyksiä.

Nuorisopalveluille talousarvioehdotuksessa osoitetaan lisärahoitusta niiden alueiden palvelujen vahvistamiseen, joilla on suuri palvelutarve. Lisäksi nuorisopalvelut soveltaa omassa palvelusuunnittelussaan ja toimintojen resursoinnissaan myönteisen erityiskohtelun mallia, joka on tuotettu yhdessä kaupunginkanslian kaupunkitutkimus- ja -tilastot -yksikön kanssa. Mallissa kaupungin alueet luokitellaan neljän muuttujan avulla järjestykseen sosiaalisen kuormittuneisuuden mukaan. Muuttajat ovat ulkomaalaistaustaisuus, pienituloisuus, yksinhuoltajuus ja vanhempien pääasiallinen toiminta. Lisäksi kulttuurisen nuorisotyön toimintojen alueellistaminen vakiinnutetaan vuonna 2020 myönteisen erityiskohtelun mallin mukaan.

Kirjastopalvelut ja nuorisopalvelut suuntaavat tehostetusti voimavarojaan vuoden 2020 aikana Mukana-ohjelman kohdealueille, jotka ovat Kontula – Mellunmäki, Malmi, Kannelmäki – Malminkartano ja Meri-Rastila.

Lisäksi kulttuurin ja vapaa-ajan palveluverkkosuunnittelulla tuetaan kaupunkiyhteistä eriarvoisuutta vähentävää työtä. Kulttuurin ja vapaa-ajan palveluilla on potentiaalia tuoda erilaisia ihmisiä yhteen ja ylläpitää sosiaalista koheesiota. Muun muassa kirjasto, nuorisotyö, liikuntaseurat ja kulttuuritapahtumat ovat alustoja taustoiltaan moninaisten ihmisten kohtaamiselle ja yhteiselle tekemiselle. Kaupungin tehtävä on huolehtia siitä, että myös heikommassa asemassa olevat pääsevät osallistumaan. (Kaarle Kurki: Tiloja toiminnalle, toimintaa tiloihin. Linjaus kulttuurin ja vapaa-ajan palveluverkon kehittämiseksi. Julkaisematon raporttiluonnos 2019.)

Tasavertaisten osallistumismahdollisuuksien luomisessa keskeistä on, että kaupungin tiloja on helppoa ja turvallista käyttää muun muassa kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimintaan. Suunnittelussa ja sitä ohjauksessa tarviaharkinnassa tunnistetaan eriarvoisuuteen liittyviä ilmiöitä, kuten alueiden välisiä sosioekonomisia ja väestörakenteellisia eroja sekä erilaisia osallistumisen esteitä. Resursseja suunnataan niille

29.1.2020

Asia/10

alueille ja sellaisiin toimenpiteisiin, joilla voidaan tehokkaasti ja vaikuttavasti vähentää kaupunkilaisten välistä eriarvoisuutta (ed.).

Helsingin kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin kaupunkistrategiassa 2017–2021 eriarvoisuuden vähentäminen ja eriytymisen hillitseminen asetetaan kestäväen kasvun turvaamisen elinehdoksi. Kaupunkistrategiassa todetaan, että ”hyvinvointieroja ja eriytymiskehitystä sekä niihin kohdistuvia toimenpiteitä toteutetaan ja seurataan kaupunkitasoisena kokonaisuutena.”

Eriarvoisuuden vähentäminen on myös yksi Helsingin hyvinvointisuunnitelman 2019–2021 painopisteistä. Vastaavasti kaupunkistrategiakaudella 2017–2021 toteutettavassa Mukana-ohjelmassa kaupungin toimialat kumppaneineen etsivät ratkaisuja nuorten syrjäytymishaasteeseen. Hankkeessa vahvistetaan nykyisiä palveluja ja kehitetään uusia innovaatioita, joilla tavoitellaan syrjäytymisen juurisyihin pureutuvaa vaikuttavuutta.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Jouni Juntumaa, erityissuunnittelija, puhelin: 310 28388
jouni.juntumaa(a)hel.fi
Harri Taponen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 89036
harri.taponen(a)hel.fi
